

»Framburður og broytingar«

BRETSKA ARBEIÐARASTJÓRNIN HEVUR ENN IKKI VUNNIÐ Á LANDSINS BÚSKAPARLIGU TRÚPULLEIKUM, MEN NÚ ER FARIÐ AT BATNA, OG HINI HÖRÐU TILTÖK INI ROYNAST VÆL Á YMISKUM ÖKJUM. — STEVNAN ER NÚ »FRAMBURÐUR OG BROYTINGAR«, MILLUM ANNAÐ VERÐUR HÖVUÐSTAKIÐ Í 1970-NUM: STRÍÐIÐ MÓTI INNTOKUM UTTAN ARBEIÐI OG ARVAÐUM ÖGN-UM.

TEY »POPULERU« TILTÖKINI

Sjaldan má ein ríkisstjórn sum Wilson-stjórnin í Bretlandi hava verið neydd at sett í verk so nógv illa lýdd tiltök fyrri at hjálpa landinum aftur á fót figgjarliga. Bara seinasta árið hefur verið neyðugt

- at devaluera pundid
- at minka um sosialu útreiðslanar
- at lada fólka aftur gjalda fyrri medisín
- at leggja fram strangastu

figgjarættlanina í landsins sögu

- at taka samráðingarrættin frá fakkfögunum fyrbils og
- at skerja verkfallsrættin við lögunum um pris- og inntökustopp.

TEIR »POPULERU« MENNIRIN FARNIR

Bara seinasta árið eru ahlíndir og nafnfráir menn sum arbeismálaráðharrin Ray Gunter og hin fólkakæri uttanríkisráðharrin George Brown

farnir úr teirra störvum í ill-sinni, og það er ívasamt, um það verður gjörlikt at fáa teir misnögdu at tuga í 70-unum við lyftinum um javnðari býti av tjóðarinntökunum millum manna.

HÖVUÐSLYFTINI

HJÁ STJÓRNINI

Stjórnarboðskapurin lovar, at flokkurinn vil berjast fyrri útjavning millum heimans ríku og fátæku tjóðir, betri samvinnu millum fólkaslogini og imóti nútíðarsamfélagsins höttan móti einstaklinginum, demokrati á arbeidsplassunum og alment eftirlit við privata fyrirtaksseminum.

STJÓRNIN VIÐGONGUR SÍNI MISTÖK

Stjórnarboðskapurin til flokkin viðgongur fult út, tey mistök, ið stjórnin hefur gjört í sambandi við figgiarpolitikkinn.

Hon dugdi ikki at siggja, tá hon tók við stjórnarvaldinum, hvussu álvarsom okonomiska sjúkan var hjá bretska samfelagnum, og hendan undirmerkingin av figgiarsóttini miklu gjordu, at stjórnin skar ov grunt, tá beinast skuldi fyrri svullinum. Ikki fyrr enn við devalueringsini varð farið nóg grundiga til verka.

Elkær-Hansen nevndin

Elkær-Hansen, amtmaður á Bornholm, fyrrv. ríkisumboðsmaður í Føroyum, hefur verið formaður fyrri eini nevnd, sum hefur kannað málið um styttri arbeidsviku og longri summarfrí.

Eftir ¼ ára arbeid hefur nevndin kunngjört almenninginum, hvort úrslit, hon er komin til. LO krevur í dag 40 tíma arbeidsviku, og nevndin sigur, at hetta letur seg gera, uttan at framleiðslan minskar. Hetta er royni í Sveriki, og har er það prógvað, at hvort ferð arbeidstíðin verður minkað við 1 pst. veksur framleiðslan við 0,25 pst.

Teir fyrstu arbeidstimarnar á deginum verður mest avrikað. Nakkað fyrri middag og eftir dagurda stendur í stað; meðan avreksúrslit-

ini minka stórliga teir seinastu arbeidstimarnar.

Í sambandi við longri frítið — LO krevur nú 4 vikur summarfrí — vistu kanningar,

at 75 pst. av lantakarunum heldur vildu hava longri frítið enn styttri arbeidsviku, 18 pst. vildu hava styttri arbeidsviku. Tey flestu vildu hava oktu frítíðina lagda aftrat summarfrítíðini. Síðan kom longri heystfrítið, Nr. 3 vildu hava eina eyka vetrarfrítið; meðan longri jolafri kom sum nr. 4 í raðnum.

Skipabyggingin tvífaldað seinastu 10 árin

Talið á nýbygningum í øllum heiminum er tvífaldað seinastu 10 árin, verður sagt í mánaðarfrágreiðing ST's fyrri september. —Monthly Bulletin of Statistics—. Í meðal fyrri fjórðingsárið er talið av sjósettum farmaskipum nær sum tvífaldað. Undantik in eru Sovjetsamveldið og Kina, í meðal um fjórðingsárið í 1958

var 2.137.000 brt. meðan talið fyrri apríl—juni 1968 var 4.265.000 brt. Seinastu árin er talið á sjósettum skipum serliga vaksið í Danmark, Japan, Noregi, Spania, Sveriki og Pollandi. Harafturimóti er talið minkandi í Nederlandum, Bretlandi og USA.

Eitt brenndan evni hjá føroysku bondrunum hefur hesa seinastu tíðina verið tað, hvussu teir skulu sleppa av við seyðin, teir til heystar hava at lata til handlarnar.

Og sum øllum greitt, er størsti meinbogi, at ilt er at at sleppa av við seyðin, bondurnir hava, tann, at prisurin tykist fólki nóg so høgur. Ella er hann ikki tað? Er tað ikki sjálvsagt, at tú heldur keypir tær eitt tjógv fyrri einar 8 krónur kilo — sjálvt um tað er — til domis — íslendskt (og frálíka gott) heldur enn at tú leggur einar tólv krónur á diskinn fyrri kilo, um tú skalt hava tær ein »nationala« bita.

Tað sýnist, sum seyðurin nú er vorðin alt álitið í bóndans eksistensi. Harmuligt, at so einstáttað er vorðið.

Teir rópa til hitt almenna at fáa stunding til landbúnaðin. Hesin stundingur skal fáast til vegar! Hvaðani? Ja, tað má so vera við skatti.

Teir fáa langfreistað lán úr jorðargrunninum, kanska upp móti 40 árum, meðan aðrir stovnar einans lata 20-ára lán. Og so eru tað sum sagt hesir seyðir, ið skal vera grundarlagað undir øllum.

Tað var tann tíð, tá bondurnir sótu sum harrarnir her á landi. Teirra arbeidfólk mundi ikki altíð hava tað so gott, skuldi takka sær til, fingur tey so frægt, tey fjaldi kroppinum og hildu hungurinum burtur.

Tá var tað hjá bondrunum sum hjá manninum: Tað eru vit menn, ið bestemma, tað eru vit, sum eiga pengarnar.

Men landbúnaðurin tykist hava sliðið beinini undan sær sjálvum. Í staðin fyrri at hava fylgt við og víkað um, so hava búnaðarmenn bert í flestum forðum fingið tað meira einstáttað.

Vit vita jú, at stórbroytingar eru farnar fram her á landi hesa seinastu öldina. Føroyar eru frá at vera eitt samfelag — um eg so má siga — stýrt av stórbondrunum broyttar til at vera eitt fyrri størsta partin fiskivinnutjóð, har hvør einstakur nú nærsagt kann velja tað arbeidsskið, honum sjálvum best hóvar, og hann heldur lonar seg best. Væl kanska fiskivinnan hefur fingið góðan stuðul, men um hann er nóg góður, kann jú vera ymsar hugsanir um, men tað er jú fiskimenn fyrri størsta partin, ið skulu keypa hitt dyra kjotið frá teimum føroysku bondrunum (og rinda tann skatt, ið veitast evt. skal bondrunum sum stuðul).

Fyrri ikki so langari tíð síðan var fyrirtoka sett á stovn, ið segðist skuldi fara at vera til miklan frama fyrri, at føroyingar nú kundu sleppa av við alla avgróði, fyrirtoka, ið óivað væl hefur verið stuðlað bæði av privatum og almennum. Men hefur hetta elvt føroysku frammanum at spila seg út? Valla! Tá hvat tekur henda fyrirtoka sær fyrri? Er hon nakað annað enn ein av hesum vanligu heil-sölufyrirtekunum. Selur leyk, sum vaksir er í Egyptalandi, epli og súreplamos, ertrar og gularotur úr Hollandi, gularotur og annað grønmeti úr Danmark og hvørt av sinum. Nøkur fá kilo av rabarbum, sum føroysku framleiðarnir ikki sjálvir fáa avsett, og nakrar sekkir av eplum.

Men tað er sjálvsagt. Eingin tímar fara undir royndir at velja grønmeti. Tá vist er at bæði vanligar rotur, gularotur, reyðrotur o.a. trívast væl, men givið er at tað skal hava røkt. Og her er tað ikki sum við seyðinum. Tá verst leikar á og avetið er á einum stað, ja, so leitar hann helst av nattúrini hagar, hann heldur, at nakrar nálir eru. Men so er ikki við veltuni. Har er

tað bóndin sjálvur, ið má syrgja fyrri roktini.

Og her vil hann kanska svara, at ikki batir hjá honum við slikum. Hann hefur ikki arbeidfólk til slikt. Hansara vinna gevur so litið av sær, at hann hefur ikki ráð at lona fólki í stóran stíl. Og so er helst. Man hann fyrri ein stóran part ikki hava verið úti um hetta sjálvur.

Hví hefur hann ikki kunnað sær at leggja an upp á meira fjøllbrovta framleiðslu, tá hann sá, at fólkið heldur enn at sita av náði og miskunn sum húskallar og arbeidskonur á góðunum fór at sokja sær vinnu til sjós og fiskarbeiði uppi á landi í keypstøðunum.

Hvussu hevði verið vorðið innan fiskivinnustattin, um teir, ið har stíla fyrri, ikki høvdu hatt kunnað sær at lagt an uppá aðrar veiðihættir og at tilvirka fiskin eftir sum »mótin« hefur verið úti á heimsmarknaðinum.

Her er eingin sum talar heldur um innflutningsbann av fiskavörum, sum í dýrum dómum verða fluttar inn til landið bæði av einum og øðrum slag, tilvirkaðar mangan úr rævnem, keypt onga aðra staðni enn úr — Føroyum.

Eg kom fram á í onkrum blaði nú fyrri stuttum, har ein bóndi viðgjörði henda vælsignaða kjøtspurningin. Har kom hann fram við einum roknistykki, sum snúði seg um kjøtpris í Íslandi í mun til kjøtpris in í Føroyum, men var hetta roknistykkið ikki handfarið nakað á sama hátt, sum tá ein vissur maður lesur Halgubók. Eg sá hann bert nevna kjøtpris, sum ein brúkar skuldi gjalda til handil í Føroyum og tann pris, ein brúkar í Íslandi skuldi geva. Men er hetta meira enn hált? Hví kemur hesin góði bóndi ikki fram við tí, sum írestar av roknistykkinum, hví reiðager hann ikki eisini

fyrri lesarunum, hvat ein íslendskur brúkar vinnur í løn um tíman mótevnis einum føroyskum, so vit samstundis fáa eitt hilsni á keypstorkuni í Føroyum mótevnis Íslandi.

Hvat er so til ráða at taka hjá hesum statti?

Bóndin hefur fingið jorðina til brúks, tað er fyrri so vitt hvønnns mans ogn, hann fyrri so vitt er settur at umsita, og skuldi so verið umsitið við ábyrgd yviri fyrri samfelagnum.

Kann nú bóndin ikki framleiða so frægt, at hann fær tað at trilla runt, so er best at hann fær jorðina at umsita undir øðrum treytum, og tað er, at la-

Skula tit brúka bil

persónkoyring ella skúla-koyring, so snarið tlf. 3456

Alexander Dalfoss

at bóndin fær sína løn prosent-vís av tí, jorðin gevur.

Var tað ikki ein roynd at givið landbúnaðinum eitt skump at komið rættiliga igongd?

Hin ognarleysi.